

SZKOLNY KONKURS HISTORYCZNY

„Podróż w czasie”

Pytania:

1. Od czego utworzona została nazwa Polska? **Od nazwy plemienia Polanie**
2. Co to jest historia? **Nauka o przeszłości**
3. Jak nazywa się nauka, która bada dzieje na podstawie wykopalisk?
Archeologia
4. Jak nazywa się nauka, która bada stopnie pokrewieństwa w rodzinie?
Genealogia
5. Jak nazywa się kraina geograficzno-historyczna, która była kolebką Polski? **Wielkopolska**
6. Kto jest twórcą słów polskiego hymnu narodowego? **Józef Wybicki**
7. Jak nazywała się osada obronna otoczona drewniano-ziemnym wałem?
Gród
8. Jak nazywa się pierwszy historyczny władca Polski? **Mieszko I**
9. Jak nazywała się żona Mieszka I i skąd pochodziła? **Dobrawa z Czech**
10. Z jakim miastem związana jest legenda o Wandzie, co nie chciała Niemca? **Kraków**
11. Jakie wydarzenie jest początkiem ery chrześcijańskiej? **Narodziny Jezusa Chrystusa**
12. Co to jest milenium? **1000 lat**
13. Na jakim kontynencie pojawili się pierwsi ludzie? **Afryka**
14. Ile lat temu pojawili się pierwsi ludzie? **Ok. 4–5 mln lat temu**
15. W którym wieku powstało państwo polskie? **W X wieku**
16. Jak nazywa się miejsce, w którym żyją zakonnicy? **Klasztor**
17. Co to jest pańszczyzna? **Darmowa praca na polu pana**
18. Jak nazywa się pomocnik rycerza w czasie wojen i turniejów?
Giermek
19. Nazwa najbogatszej i najbiedniejszej warstwy polskiej szlachty?
Magnateria i gołota
20. Skąd pochodzi nazwa dynastii Piastów? **Od imienia legendarnego Piasta Kołodzieja**
21. Kiedy rozegrała się bitwa pod Grunwaldem? **15 lipca 1410 r.**
22. Jak kolejno nazywają się epoki historyczne? **Starożytność, średniowiecze, nowożytność, dzieje najnowsze**
23. Jak nazywała się pierwsza stolica Polski, a jak druga i trzecia?
Gniezno, Kraków, Warszawa
24. W którym roku nastąpił chrzest Polski? **W 966 r.**
25. Jak nazywali się pierwsi zakonnicy, którzy przybyli do Polski?
Benedyktyni
26. Jak nazywają się rodowe znaki szlachty? **Herby**
27. Jak nazywa się nauka, która zajmuje się herbami? **Heraldyka**
28. Jak nazywa się najstarsze w dziejach ludzkości pismo, a jak egipskie?
Kolejno: Pismo klinowe, hieroglify

29. Co to są źródła historyczne pisane i materialne; przykłady? **Ślady działalności człowieka w przeszłości**
30. Kto był twórcą kalendarza gregoriańskiego? **Grzegorz XIII**
31. Kto był legendarnym założycielem państwa polskiego? **Lech**
32. W którym roku został odkryty Biskupin? **W 1934 r.**
33. Skąd przyjął chrzest Mieszko I? **Z Czech**
34. Czym zajmowali się płatnerz, zdun, bednarz? **Kolejno: zbroje, piece, beczki drewniane**
35. Kto był ostatnim królem z dynastii Piastów? **Kazimierz Wielki**
36. Kto był pierwszym królem Polski? **Bolesław Chrobry**
37. Pierwszy król z dynastii Jagiellonów i ostatni z tego rodu? **Władysław Jagiełło, Zygmunt August**
38. Podaj imiona polskich kobiet-królów. **Jadwiga, Anna Jagiellonka**
39. Jak nazywał się ostatni król Polski? **Stanisław August Poniatowski**
40. Jak nazywano potomków dawnych rodów rycerskich? **Szlachta**
41. Czym zajmowali się zakonnicy? **Modlitwą, pracą, nauką**
42. Jak nazywamy dorobek, który człowiek osiągnął na przestrzeni wieków? **Cywilizacja**
43. Jak nazywają się największe rzeki Mezopotamii, Egiptu? **Kolejno: Eufkrat i Tygrys, Nil**
44. Największe miasto Starożytnego Wschodu położone nad rzeką Eufkrat? **Babilon**
45. Jak nazywało się greckie miasto połączone z portem w Pireusie? **Ateny**
46. Jak nazywa się język ojczysty Rzymian? **Język łaciński**
47. W jakim starożytnym państwie balsamowano zwłoki? **W Egipcie**
48. Jak nazywało się największe miasto starożytnego świata, które leżało na 7 wzgórzach? **Rzym**
49. Kto to jest rabin, pop? **Kolejno: duchowny i nauczyciel w judaizmie, duchowny prawosławny**
50. Jak nazywali się greccy wojownicy? **Hopliti**
51. Jak nazywali się rzymscy żołnierze i rzymskie wojska? **Legioniści, legiony**
52. Kto dowodził wojskami polsko-litewskimi w bitwie pod Grunwaldem? **Król Władysław Jagiełło**
53. Kto dowodził wojskami krzyżackimi w bitwie pod Grunwaldem? **Urlyk von Jungingen, Wlk. Mistrz Krzyżacki**
54. Jak nazywa się grobowiec faraona? **Piramida**
55. Kiedy odbył się zjazd w Gnieźnie? **W 1000 r.**
56. Dla jakich stylów w sztuce charakterystyczne są półokrągłe i ostre łuki w oknach i drzwiach?
57. Kto jest twórcą ołtarza w kościele Mariackim w Krakowie? **Witt Stwosz**
58. Kto wynalazł ruchomą czcionkę? **Jan Gutenberg**
59. Kto dokonał podziału Polski na dzielnice w XII wieku? **Bolesław Krzywousty**
60. Co to są: Biblia i Koran? **Święte księgi chrześcijan (Biblia) i muzułmanów (Koran)**

61. Kto zjednoczył Polskę po rozbiściu dzielnicowym? **Władysław Łokietek**
62. Kim był Gall Anonim? **Pierwszy polski kronikarz, zakonnik**
63. Kto sprowadził Krzyżaków do Polski? **Książę Konrad Mazowiecki**
64. W jakim mieście spoczywają zwłoki św. Wojciecha, a w jakim św. Stanisława? **Kolejno: Gniezno, Kraków**
65. Jak nazywali się pierwsi polscy święci i skąd pochodzili? **Św. Wojciech z Czech i św. Stanisław z Polski**
66. Na jakim materiale pisano w Mezopotamii i w Egipcie? **Kolejno: gliniane tabliczki, papirus**
67. W jakim starożytnym państwie rozgrywano olimpiady, a gdzie odbywały się walki gladiatorów? **Olimpiady w starożytnej Grecji, walki gladiatorów w starożytnym Rzymie**
68. Kim był gladiator? **Niewolnik walczący na śmierć i życie na arenie**
69. Jakie dyscypliny sportowe (5) rozgrywano na starożytnych olimpiadach? **Biegi, skok w dal, zapasy, rzut dyskiem i oszczepem**
70. Jaką nagrodę otrzymywał zwycięzca olimpijski? **Wieniec z gałązek drzewa oliwnego**
71. Kto wśród Greków cieszył się sławą najlepszych wojowników? **Spartiaci**
72. Jak nazywa się wyobrażenie lwa z ludzką głową? **Sfinks**
73. Czym różni się tragedia od komedii? **Tragedia - sztuka o smutnej treści, komedia - o zabawnej treści**
74. Czy różnią się od siebie kolumny: dorycka, jońska i koryncka? **Głowicami: poduszka, ślimak, liście akantu**
75. Co to jest demokracja? **Rządy ludu**
76. W jakim starożytnym państwie panował ustrój zwany republiką? **W starożytnym Rzymie**
77. W jakim mieście znajduje się Koloseum? **W Rzymie**
78. Co to jest polis? **Greckie miasto-państwo**
79. Jak nazywa się twórca *Iliady* i *Odysei*? **Homer**
80. Jak nazywa się twórca *Eneidy*? **Wergiliusz**
81. Co to jest despotyzm? **Nieograniczona, często bezwzględna władza**
82. Gdzie wymyślono proch, porcelanę, jedwab, igłę magnetyczną? **W Chinach**
83. Kim był Mahomet i jak nazwał swą religię? **Prorok, twórca islamu**
84. Gdzie znajdowała się stolica zakonu krzyżackiego? **W Malborku**
85. Jak brzmi pełna nazwa zakonu krzyżackiego? **Zakon Szpitala Najświętszej Marii Panny Domu Niemieckiego**
86. Symbole na płaszczach: Krzyżaków, templariuszy, joannitów? **Krzyże kolejno: czarny, czerwony, biały**
87. W którym roku Polska odzyskała niepodległość? **11.11.1918 r.**
88. Kto i kiedy założył Akademię Krakowską? **Kazimierz Wielki w 1364r.**
89. Jak nazywa się miecz koronacyjny królów polskich? **Szczerbiec**
90. Na czym spisywano pierwsze polskie kroniki? **Na pergaminie**
91. Jak muzułmanie nazywają Boga? **Allach**

92. Co to jest cerkiew, meczet, kościół? **Miejsca wspólnych modlitw: prawosławnych, muzułmanów, katolików**
93. Jak nazywały się stany w średniowiecz. społ.? **Stany: I – duchowieństwo, II – rycerstwo, III – chłop i mieszczaństwo**
94. Jak nazywa się zamek królewski w Krakowie? **Wawel**
95. Z czego wykonywano pergamin? **Ze skóry cielęcej i jagnięcej**
96. Jak nazywał się ciężkozbrojny wojownik w średniowieczu? **Rycerz**
97. Największy artysta i wynalazca epoki renesansu. **Leonardo da Vinci**
98. Jaki tytuł nosi dzieło Mikołaja Kopernika i kiedy powstało? **„O obrotach sfer niebieskich”, 1543 r.**
99. W którym roku odkryto Amerykę i kto tego dokonał? **W 1492 r., Krzysztof Kolumb**
100. Co wydarzyło się ok. 3000 lat p.n.e. i w: 476 r., 1492 r., 1918 r.?
101. Nazwa państwa utworzonego po unii lubelskiej (Polska i Litwa)? **Rzeczpospolita Obojga Narodów**
102. Kogo wybierano podczas wolnej elekcji? **Króla Polski**
103. Jak nazywał się organ władzy państwowej w dawnej RP stanowiący prawa? **Sejm walny**
104. Jak nazywa się godło Litwy? **Pogoń**
105. Jak nazywała się żona Zygmunta Starego? **Bona Sforza**
106. Kto wypowiedział słowa: „Polacy nie gęsi, też swój język mają”? **Mikołaj Rej**
107. Największy poeta polski XVI wieku? **Jan Kochanowski**
108. Który wiek w historii Polski nazywa się „złotym wiekiem”? **XVI wiek**
109. Jak nazywa się król Polski, pogromca Turków pod Wiedniem? **Jan III Sobieski**
110. Jakie państwa dokonały rozbiorów Polski? **Rosja, Austria, Prusy**
111. W których latach dokonano I, II, i III rozbioru Polski? **I – 1772 r., II – 1793 r., III – 1795 r.**
112. Co wynalazł James Watt? **Maszyna parowa**
113. Kto był pierwszym prezydentem USA? **Jerzy Waszyngton**
114. Jakie pierwiastki odkryła Maria Skłodowska-Curie? **Polon i rad**
115. Jaką broń nosił polski szlachcic? **Polską szablę husarską – karabelę**
116. Polski naukowiec, który otrzymał dwie Nagrody Nobla? **Maria Skłodowska-Curie**
117. Jakie instytucje w dzisiejszej Polsce sprawują władze ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą?
118. Ile lat Polska była pod zaborami? **123 lata**
119. Jakie rodzaje władz składają się na trójpodział władzy? **Władze ustawodawcza, wykonawcza, sądownicza**
120. Daty rozpoczęcia i zakończenia I wojny światowej i II wojny światowej. **1914-1918 i 1939-1945**
121. Jak nazywa się ciężkozbrojny jeździec polski okresu baroku? **Husarz polski**
122. Gdzie mieszkał rycerz, a gdzie średniozamożny szlachcic polski? **Rycerz na zamku, szlachcic w dworku**
123. Co oznacza *liberum veto*? **Wolne, nie pozwalam**

124. W którym roku uchwalono Konstytucję 3 maja? **W 1791 r.**
125. Jak nazywa się główna baszta obronna średniowiecznego zamku?
Stoip lub donżon
126. Wyjaśnij, na czym polega system heliocentryczny? **Ziemia obraca się wokół Słońca**
127. Co to jest unia personalna i unia realna?
128. Jak nazywa się tryb życia ludów pierwotnych polegający na przenoszeniu się z miejsca na miejsce? **Koczowniczy tryb życia**
129. W jaki sposób ludzie pierwotni zdobywali pożywienie? **Zbieractwo i myślistwo**
130. Wymień siedem cudów świata antycznego. **Wiszące ogrody Semiramidy, Kolos z Rodos, Piramida Cheopsa, Latarnia morska na Faros, Mauzoleum w Halikarnasie, Posąg Zeusa w Olimpii, Świątynia Artemidy w Efezie**

Fotografie (budowle i zabytki):

Wawel, Kościół Mariacki w Krakowie, Wieliczka, Mysia Wieża, Zamek Królewski w Warszawie, Pałac Kultury i Nauki w Warszawie, Pałac Poznańskiego, Zamek w Malborku, Biskupin, Jasna Góra, Ratusz we Wrocławiu, Kościoły Pokoju w Jaworznie i Świdnicy, obóz koncentracyjny w Auschwitz, Collegium Maius w Krakowie, dworek szlachecki, Sejm, akwedukt; kolumny dorycka, jońska i koryncka; teatr grecki; piramidy; wieża Eiffla; Big Ben; Koloseum; Statua Wolności, styl gotycki, styl romański w architekturze, mur chiński, drzwi gnieźnieńskie, Szczerbiec, włócznia św. Maurycego, berło, jabłko królewskie dzwon Zygmunt, trumna św. Wojciecha, trumna św. Stanisława, karabela, miecz, łuki i strzały, kusza, bomba atomowa

postacie historyczne (rozpoznanie na portrecie lub zdjęciu):

Mieszko I, Bolesław Chrobry, Bolesław Krzywousty, Kazimierz Wielki, Władysław Łokietek, Jadwiga, Władysław Jagiełło, Zygmunt Stary, Zygmunt August, Stefan Batory, Jan III Sobieski, Stanisław August Poniatowski, Anna Jagiellonka, Barbara Radziwiłłówna, Jan Paweł II, Lech Wałęsa, Józef Piłsudski, Adolf Hitler, Józef Stalin, Napoleon Bonaparte, Tadeusz Kościuszko, Mikołaj Kopernik, Maria Skłodowska-Curie

mapy:

Polska za panowania Mieszka I, Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego, Władysława Jagiełły,
Polska w okresie rozbiorów, Polska międzywojenna (1918-1939),
System heliocentryczny

muzyka (rozpoznawanie utworów):

Szopena, Beethovena, Bacha, Mozarta, Straussa, „Bogurodzica”, „Mazurek Dąbrowskiego”, „Marsylianka”

cytaty (kto to powiedział):

- 1) Kości zostały rzucone. Juliusz Cezar
- 2) Nigdy w dziejach wojen tak liczni nie zawdzięczali tak wiele tak nielicznym. Winston Churchill
- 3) To jest mały krok człowieka, ale wielki skok dla ludzkości. Neil Armstrong
- 4) Dajcie mi punkt oparcia, a poruszę Ziemię. Archimedes
- 5) A jednak się kręci. Galileusz
- 6) Myślę, więc jestem. Kartezjusz
- 7) Przybyliśmy, zobaczyliśmy, Bóg zwyciężył. Jan III Sobieski
- 8) Wszystko płynie. Heraklit
- 9) Mieczów ci u nas dostatek, ale i te przyjmuję jako wróżbę zwycięstwa, którą mi sam Bóg przez wasze ręce zsyła. Władysław Jagiełło
- 10) Szkoda czasu i atlasu. Stanisław August Poniatowski

Eliminacje klasowe do konkursu odbędą się 25.02 na godzinie wychowawczej. Z każdej klasy do finału przechodzą dwie osoby, które uzyskały najwyższe wyniki w eliminacjach.
Finał szkolny odbędzie się 03.03.